

Svineri og smittefarlig avfall

Sjøppel og avfall er et problem, og derfor kommer det stadig strengere regler for behandling av dette. Det gjelder alt fra kildesortering av vanlig husholdningsavfall til spesialavfall. Slikt som miljøfarlige stoffer og smittefarlig avfall. IATA drifer avfallsdeponi på Langemoen i Nissedal, og her har de tillatelse til å deponere smittefarlig avfall og risikoavfall. Men måten dette gjøres på er ikke i overensstemmelse med noen regler.

Næringslivet ble kontaktet om at sykehusavfall, eller rettere sagt blodprøver, sprøyter, sprøytespisser og annet materiell lå strødd rundt på et 25 m² stort område på deponiet, hvilket er ulovlig så det holder.

Blodprodukter er normalt sett omfattet av meget strenge sikkerhetsregler, og når det ligger strødd utover helt åpent er dette selvsagt en risikofaktor. Det at prøvene var merket med navn og andre personlige opplysninger gjør ikke saken bedre. Snarere er dette et brudd på enda flere lover og regler.

Tvilsom tillatelse

I IATAs konsesjon står det:

”Smittefarleg avfall og risikoavfall frå sjukehus, helseinstitusjonar o.l. skal deponerast på særskilt avsett og avmerka område på fyllplassen. Det skal tømast i ei ferdig utgravd grop og overdekkast umiddelbart. Tømming og

overdekking skal gjerast slik at avfall som er emballert ikkje vert punktera.”

Så langt, så godt. Imidlertid finnes det innen EØS området visse regler, som i Direktiv 1999/31/EF artikkel 5 pkt. 3, hvor det bl.a. står:

“ 3. Medlemsstatene treffer foranstaltninger, således at nedstående typer affald ikke modtages på et deponeringsanlæg:

- a) flydende affald
- b) affald, som under deponeringsforholdene er eksplosivt, ætsende, brandnærende, let antændeligt eller antændeligt, som defineret i bilag III til direktiv 91/689/EØF
- c) affald fra hospitaler, klinikker, dyrehospitaler og lignende, der er smittsomt som defineret i direktiv 91/689/EØF (egenskap H9 i bilag III), og affald, der falder ind under kategori 14 (bilag I.A) i samme direktiv.

Egenskap H9, bilag III i Direktiv 91/689/EØF sier:

“H9 smittsom: stoffer, der inneholder levedyktige mikroorganismer eller disss toksiner, hvorom det vides eller kan formodes at de fremkalder sykdom hos mennesker eller andre levende organismer”

Slike regler gjelder foreløpig ikke i Norge, iflg. Fylkesmannens Miljøvernavdeling. Dette er regler som gjelder for Norge får vi vite, men de gjelder ikke likevel i før vi har utformet egne regler. Det er i alle fall slik det prak-

tiseres!

Vi går ut fra at uspesifiserte blodprøver fra et større antall navngitte mennesker, samt brukte kanyler og engangssprøyter, slanger og annet utstyr må formodes å kunne inneholde ikke helt ufarlige stoffer, og slike enheter var pr. 06.04.2002 spredt ut over et område på minst 25 m² på overflaten av deponiet på Langmoen og så ut til å ha vært der en stund.

Hvem bryr seg?

Næringslivet tok umiddelbar kontakt med IATA ved daglig leder Bjørn Haugland, som bedyret at hverken han eller selskapet kjente til noen slik dumping.

Vi kontaktet eierkommunene, snakket med Fylkesmannens Miljøvernavdeling og med Fylkeslegen, men da vi møtte opp på fol-

Forts. s. 28

Her var det svineriet lå spredd, fullt synlig, like ved porten

Svineri og smittefarlig avfall

Forts fra s. 23

kemøte i Nissedal 15 dager senere hadde ingenting skjedd!

Bjørn Haugland besvarte vårt spørsmål med at de hadde "kikkert seg rundt, men ikke funnet noe, og dermed var det nok nå komprimert sammen med resten av deponiavfallet".

Slik dette så ut på de bildene vi mottok, og som var tatt dagen før vi ringte IATA, har vi meget vanskelig for å svelge forklaringen. Vi tror gjerne IATA ikke var klar over at dette ble dumpet, men vi er mer enn skeptiske til at man ikke fant dette senere.

Forøvrig bør vi nevne at EU-regulativet nå er vedtatt i Norge, og dermed bør slikt avfall også bli forbudt å lagre i Nissedal.

Når slikt avfall behandles så slett, burde konsesjonen øyeblikkelig vurderes.

Retten til grunnvann

Avfallsdeponiet på Langmoen har ingen membran under, og det er således ikke noen kontroll med avrenning. Denne går ned i bakken, hvor det er rundt 9 meter til grunnvann.

Dersom grunnvannet blir forurenset er det ikke mulig å få renset dette, ble vi fortalt på folkemøtet.

Vil utvide

Nåværende konsesjon går på 90.000m³, og IATA søker nå om å få utvidet konsesjonen til 350.000m³ - uten årlige begrens-

Det er ikke vanskelig å ta seg inn på plassen, for dyr eller mennesker

ninger.

Selv om IATAs styre på folkemøtet forsikret om at de ikke hadde til hensikt å fylle opp med 350.000 m³, og at de nærmest søkte for å "ha noe å gå på", var disse "forklaringene" heller tvilsomme, etter vår mening. Det faktum at en nabo bemerket at det uten årlig begrensning i prinsippet kunne fylles opp med hele mengden på ett år om man så ønsket ble møtt med et nedlatende "Det er det dummeste jeg har hørt" fra IATAs daglige leder, er det likevel det selskapet de facto søker om.

Arrogansen var til å ta å føle på da den samme Haugland kommenterte et utspill fra naboens advokat som "barnslig".

Kontraksbrudd

Nå er det slik at da avfallsdeponiet ble opprettet ble området kjøpt av grunneier Olav Engen, og kontrakten inneholder helt klare avtaler om hva man kan og ikke kan gjøre.

Bl.a. kunne man ikke foreta vesentlige forandringer i forhold til de planer som eksisterte i 1991, og dengang var det snakk om 38.000m³, forteller Engen til Næringslivet.

En nesten tredobling av deponimengde må nok sies å være svært vesentlig, og Engen har iflg. avtalen rett til å kreve erstatning av Nissedal kommune.

Det faktum at det senere er

laget et interkommunalt selskap forandrer ikke dette, og Nissedal kommune er erstatningsansvarlig ifølge avtalen. Nå vil man øke deponeringskvantumet til 10 ganger det som ble avtalt ved salget, hvilket Engen ikke på noen måte vil la kommunen få lov til.

Selskapets argumentasjon om at det var "unaturlig å ha en årlig begrensning", og at det var "bedre å ha rammer om hvordan avfallet skal behandles når det kommer dit", er heller ikke tillitsvekkende. I alle fall ikke når vi vet hvordan smittefarlig avfall behandles i dag.

Generelt griseri

IATAs avfallsdeponi fikk nylig en pris for å være meget bra, men de som delte ut prisen kan neppe ha tatt seg en tur i skogen rundt anlegget.

Både avtalen med Engen og konsesjonen gir klare retningslinjer for hvordan man skal behandle flygesøppel, slikt som blåser rundt omkring. Området rundt plassen skal rengjøres 4 ganger årlig, og det er tydelig fra avtalen at Engen ønsket at området rundt skulle være rent og pent.

Det er det imidlertid ikke. Søppel overdekkes en gang imellom, men i mellomtiden fyker plastposer og søppel som høstløv i vinden, og det ser ikke mye vakker ut i skogen rundt om.

Enda et brudd på avtalen med Engen, som var mildest talt irritert på folkemøtet.

Luktplager

Det værste problemet for folk rundt plassen er selvsagt luktproblemene, som tidvis er svært merkbare, og naboene var naturlig nok opptatt av dette.

Her kan kommunen etter kontrakten bli erstatningspliktig.

Det burde ikke være umulig å finne det smittefarlige avfallet

Ikke "farlig" - men heller ikke særlig vakker i skogen rundt om